ئەسپ

سێ هۆڵ

بەنیازی لە بیربردنەوەی ڕووداوەکانی هۆڵی یەکەم و چوونە ناو ڕووداوە پڕ سەمەرەکانی ئەم جیهانەوە، یەشتانە مەستی جیهانی نارەوای هۆڵی دووەم بووین خۆمان کرد بە هۆڵی سێیەمدا.

دووکەڵ، شێ، بۆنی ئافرەت، تاریکی، وەك گۆیەکی سەر گێژەنگ بۆ ماوەیەك جیهانی هەردوو هۆڵەکەی لە بیر بردینەوە، ئەویش لەوەدا دیاربوو: چەپڵەیەکی توندم لێدا، یەکێکی ترمان وەك تۆ نەدی و پەنجەکانی خۆی لێستەوە و بەرەو ئافرەتی سەر شانۆکەی بەرز کردەوە و بێ ئەوەی تەماشای کورسییەکە بکا سەرەوخوار لەسەری دانیشت، ئەو مرۆڤەش دەمێك بوو دابوومە بەر زەین و هەموو ئازاری ئەم دونیایەم لە ڕوویا بەدی دەکرد، دەموچاوە چرچەکەی گەشایەوە و بە قاقاییێکی لە دڵ دەرچوو تریقانەوە بەڕووی هۆڵ و دانیشتوانیا، نەپڕژامە سەر دووانەکەی کەمان، دەوری مێزە فۆرمیکەکەمان دا.

شانۆکە تاریکی پێچایەوە، سوور هەڵگەڕا، شین هەڵگەڕا، ئافرەتی سەر شانۆکەش سوور دەبوو، شین دەبوو، سەوز دەبوو، خەڵکەکەش بۆ ئافرەتە سوور و شین و سەوزەکە هەر چەپڵەیان لێ دەدا، تاکو لەو دیو پەردەکەوە خۆی دەشاردەوە

«هەموو شتێکی ناو ئەم هۆڵە ئەو نیازەی بۆی هاتبووین فتی دەکات، لە بیربردنەوەم لە یاد دەردەکات و بەئاگام دەهێنێ دیمەنی ناو هۆڵەکانی تر وەك زەردەزی دەچەقێتە چاوم»

چەپڵە گەرم و گوڕەکەی من، دەست بەرزکردنەوەی ئەمەی تەنیشتم، ئازار و کڵۆڵی ئەمی تریان وردە گلەیی (حەمەی) هاوڕێم، خۆ متکردنی دانیشتوانی سەر کورسییە ساردەکان، دیمەنێکی دووبارەکراوبوون!!.

خرمەی چەپڵەڕێزان بەئاگای هێنام، تا توانام بوو چەپڵەم لێدا. دەرکەلووو، ئەمەی تەنیشتم لەگەڵ تریقانەوەدا ئەوەی دووبارە و سێ بارە دەکردەوە، نەمدەزانی مەبەستی چییە.

«ڕەنگە دیمەنێکی ناو یەکێ لە هۆڵەکان بێ».

لەودیو مێزێکی ڕازاوە پێکەکەی بەرزکردەوە بۆ کۆمەڵێك بەتیلایی چاوی چەپیشی

دەپڕوانییە سمتی کچێکی چاوڕەشی باریکەڵە. ئێستاش بۆ ئافرەتی سەر شانۆکە دەست هەڵدەبڕێ.

لە یەکەمیاندا لە ئازاری ئەم نەدەگەیشتن، دەتریقایەوە بەڕوویانا، لە دووەمدا تریقانەوە ئوسوڵ نەبوو، بزەی تێکەڵاوی ئازار دەکرد، لێرەش تریقانەوە. تۆ بڵێی یەکێ لەم سێ هۆڵە ڕاستگۆ نەبێ؟!!!، یا کام تریقانەوە لە هەمووی ڕاستتربێ؟؟ ڕاستی لێرە پارەیە، ئەوەی دامان نابوو ڕەوشتی پێغەمبەر ئاسایە، لە جارێ زیاتر خۆی لێ ون دەکردین و لە پێچێکی تاریکدا بەخەیاڵ مەمکی ئافرەتێکی دەگوشی.

«ماڵ بێ پارەیی برمێ».

– دەمەوێ لە نزیکەوە شارەزای ئافرەتێك ببم و لە شیعرێکدا دەری ببڕم.

–.......

قەڵەباڵغیی سێ هۆڵەکە مێشکمانی ورووژاندبوو، بەیانییەکی نوێش نزیك بووبۆوە... شەقامەکە سارد و بێ دەنگ کشابوو .. کرێکارێکی کڵۆڵی تاکو ناخ مەستیش تازە نیازی چوونە ژوورەوەی بوو، بە مەبەستی خۆ دزینەوە لە هۆڵی چوارەم.

١٥/ ١/ ١٩٧٤دووز

ڕێگا و سەرمایەکی ناکاو

سەرمایەکی ناکاو دەستی زۆربەی مەردمەکانی سەر شەقامەکەی بەردەمی خزاندبووە نێو تۆی پاڵتۆ ئەستوورەکانیانەوە سەریان وەك چەپۆکی بەرکەوتووبێ چەنەیان شۆڕبۆوە و لە سنگیان ئەسوا، گرێیەك ملیشیان چەقیبووە ناو لەشیانەوە، هەندێکیش چەقەی دانیان دەهات. ناسیاوێکی هەر دوو دەستی لە ناو گیرفانی پاڵتۆکەیەوە هێنابووە یەك و جووتی کردبوون بەڕادەیەکیش ملی خۆی لێ خێسە کردبوو نووکی پێی بەحاڵ دەدی، بەتەنیشتیا تێپەڕی ورتەی لێوە نەهات.

«ئەشێ سەرمایەکی ناوادە، بەم جۆرە بیانهێنێتە دانەچۆقە؟ کار وا بڕوا بەرگەی سەرمای زستان ناگرن... سەرماکە نەگەیشتۆتە ئەو ڕادەیەی دەم و دەست لە جوولە بخات... سبەینێ لەسەر تەختەی قوتابخانەکە لە بری پەندی پێشینان دەنووسم «سەرماش مرۆڤ بێ هۆش دەکا!».

تەنیا نەبوو، زۆری لەوانەی سەر شەقامەکە وەکو ئەم بێ پاڵتۆ بوون.

درەختەکانی قەراخ شەقامەکە کەوتنە هەلۆرکە، پارچەی ڕۆژنامە زەرد هەڵگەڕاوەکان و وردە چیلکە و پووشی سووکی سەر شەقامەکە لە چڵکاوی قەراخ شۆستەکەدا گران دەبوون و ئارامیان دەگرت و لە جووڵە دەکەوتن. دڵۆپێکی گەورە بەر ناوشانی کەوت، یەکێکی تر بەر مەچەکی.. نە یەکێکی کە.

چاوی لێ بوو، یەك دوانێ کەوتنە لۆقە، گەلێك کۆڵانی تەنگەبەر لە ڕاست و چەپەوە دەمیان بۆ شەقامەکە داچەقاندبوو، زۆر نەڕۆیشتن کۆڵانەکان قوتیانی دا. (کە هاتمە دەرێ دایکم پاڵتۆکەی بۆ هێنام..) ویستی بگەڕێتەوە (نەء ئەوەندەی تر و دەگەمە باغچەکە) ترپ.. ترپ. ت. ڕپ. ت. ڕپ، هەستی کرد هەنگاوەکانی گران دادەنێ.

«بگەڕێمەوە؟ .. درەنگە».

بارانەکە دایدا، شتەکانی بەردەمی تەمێکی تەنك پۆشییانی، لەم کاتەدا دەرکی بەوەکرد کە: ئەوەی ئێستا لەسەر شەقامەکە ماونەتەوە وەك ئەو بێ پاڵتۆن و بەرگێکی ئاساییان لەبەردایە (سەرمای ناوادە زۆر ناخایێنێ).

(سەرمای ناوادە زۆر ناخایێنێ).

ئۆتۆمبێلەکان جامەکانیان هەڵکردبوو، تەڵخ دیاربوون، بەرەو ناوەوەی شار بەتوندی دەهاتن. کۆڵهەڵگرێك لە ژێر سەنگی کۆڵەکەی سەر شانی دەلەنگی، چەند هەنگاوێك لەبەردەمیەوە تەکانی دەدا، قوتابییەك لایەکی چاکەتەکەی بۆ کتێبەکانی کردبووە چەتر، هاوشانی دەگرت کە ڕیزی کتێبەکانی تێك دەچوو دەوەستایەوە... پارچە کاغەزەکەی دەرهێنا.

«باخچەکەی باکوری ڕۆژهەڵاتی شار... ئەودیو گۆڕستانەکە.. کات؟»

کاتێ چێشتەنگاوێ درەنگ قاقای پێکەنین و پل تەقاندنی هاوسێکەیان بەئاگای هێنا، نووسراوەکە لە ژوور سەریەوە دانرابوو، گورج خوێندییەوە، جارێکی تر پیاچووەوە (ئەی کات؟) ڕاما، خوێندییەوە.

(ڕەنگە لە دیاری نەکردنی کاتەکەی مەبەستی ئەوەبێ: هەر کاتێ بگەم ئەو لەوێ دەبێ.. تا زوو بڕۆم درەنگە).

بەدەم نانخواردن و خۆ ڕێکخستنەوە لەبەرخۆیەوە دەیوتەوە هەروا ئاوازێکیشی بۆ دانا، بەشپرزەیی پاکەت شقارتە، کتێبێکی هەڵگرت و لە ماڵ هاتە دەرەوە.

ویستی ئاوازەکە بڵێتەوە و لەگەڵ ترپەی پێیدا بیگونجێنێت.

(تا زووە بڕۆ.. بەڕاستی دوورترین و خۆشترین باخچەیە).

کاغەزەکەی خستەوە گیرفانی. خەیاڵی بەر لە خۆی گەیشت (هەناسەبڕکێ و ماندوویەتی ڕێگاکە تا سەرماکەی ئەمڕۆش لە باوەشی گەرمیدا لەبیر خۆمی دەبەمەوە.. چەمکی بەرگە کوردییە سەوز و زەرد و سوورەکەی دەکەم بە چەتر بۆ هەردووکمان .. لە بن دارێکی بەردار دادەنیشین تامەزرۆیی چەند ساڵەی ژیانم دەشکێنم.. ئینجا پیلان دادەنێم... ئا.. باسی ڕێگاکەی بۆ دەکەم، دواجار.. دواجاریش....).

– ئەوە چییە بە کۆڵتەوە؟!.

– پەیینە، بۆ باخچەکەی دەبەم.

کۆڵهەڵگرەکە بێ ئەوەی سستی بخزێنێتە ناو هەنگاوەکانییەوە وەڵامی کابرایەکی دایەوە.

تەمەکە لەبەر تیشکی ڕۆژ دەڕەوییەوە. ئاسمان شین و ساماڵ دەرکەوت.. درەختە بەرزەکانی باخچەکەش لەودیو گردی گۆڕستانەکەوە دەرکەوتن، بایێك بەئاستەم سەرەتاتکێی پێ دەکردن لەگەڵ خۆردا.

کانوونی یەکەمی ١٩٧٣

کورتەی چوار چیرۆکی یەجگار درێژ

چیرۆکی یەکەم

قـۆڵ وەشانـدنـی مـام (عـەبـدل) بـەدرێژایـی ڕۆژگـار و کـەنـەفتـی لـەشی و ئازاری باریکی پشتی کاتێ زەردەپەڕ دەگەڕایەوە خێزانەکەی بەدەستە سپییە گۆشتینەکانی دەیشێلا و بەدەم تریقەی پێکەنینەوە چای لەسەر چای بۆ تێ دەکرد دەحەسایەوە و ماندوویەتی دەردەچوو،

بەوپەڕی خۆشەویستی و ئارەزووەوە چاوی بڕییە چاوە کاڵەکانی، دەیڕوانییە ئەو دوو دەریایە زیاتر هەستیی بەئارامی پێ دەکرد و هێز و توانای دەخستە بەر. لەپڕ، وەك زۆر جـاری لـەمـەوبـەر و لـەم ساتـانـەدا لـە ئـاسۆی ئـەم کـامـەرانـیـیـەدا تـەمـێك لـە نـاخـی هەردووکیانا سەری هەڵدەدا و تارایەکی ڕەشی دەدایە سەر ئەو خۆشییە.

زۆرجار بە تەنیا دادەنیشت، سوخمەکەی دەترازان، بە مەمکەکانی خۆیدا دەیڕوانی، گۆی سوور هەڵگەڕاوی لە نێوان دوو پەنجەی دەنا (هەر بۆ دەمی ساوایەکی خنجیلانە دەشێ). دەستـێکـی دەخستـە سەر ڕانـی، بـەدەستـەکـەی تـریشی وەك کـۆرپـەلـەیـەکـی لـە بـاوەشدابـێ، بـەدوو پـەنجە گۆی مـەمکی دەگرت بۆ دەمـی، چـەند جـارێکیش لـە پـارچـە قوماشی سەوز و سپی و زەرد و سوور بۆی دەبڕی و لە بوخچەدا گرێی دەدا..

سەری خستە سەر ڕانیەوە، بێ ئەوەی تەماشای ڕوومەتی بکا دەستی برد بەدوو پەنجە یاری بەگۆنای گۆشتنی کرد (چی دەبوو گەر منداڵێکم بوایە و بەم چەشنە لە کار و فرمانی ناوماڵەی بکردایەم و ئە ئاوا سەرە بچکۆڵەکەیم بخستایەتە سەر ڕانم).

لەپڕ بێ ئەوەی لە دەسەڵاتیابێ دوو دڵۆپە فرمێسکی گەرم کەوتنە نێو چەوانی.

– ئەگری؟!! ... چەند جارم پێ وتی دەمانبێ، ئەمڕۆ نە سبەی، چەند جارێ سکت پڕ بوو کەچی بە نیوەچڵی.. (هیچم لە پیاوان کەمتر نییە، لە قۆڵ وەشاندن و ئیش و کاریشدا کەس پێم ناگات، پیاوی ڕەش، سپی، هەموو توانای ئەوەیان هەبێ مناڵیان ببێ من نەبێ....).

لەگەڵ شوللە وەشاندا تارمایی مناڵێکی خنجیلانە بەرچاوی گرت... تریقەی پێکەنینی

ئەو دەشتەی گرتەوە، دەستی بۆ کێڵگەکانی دەوروپشت درێژ کرد... گەورەبوو.. گەورەتر، سەری گەیشتە لووتکەی شاخەکەی تەنیشتی، سەری هەڵبڕی، سێبەری شاخەکان دابوویان لە یەك.

لە گەڕانەوەیدا وەکو هەموو ڕۆژانی ڕابردوو، بە زەردەخەنەیەکی گەشەوە ماندوونەبی لێ کرد. چاوی بڕییە دوو دەرییەکە، هەستی کرد وا زەردەخەنەکەی خەریکە لە باڵە فڕێ دەکەوێ، گورج دەستی گرت و وتی:

– ئەم جارەیان بەنیوەچڵی نابێ و مناڵێکی چاوگەشمان دەبێ...

چیرۆکی دووەم

نە من نە چالاکی کوڕم مامە فرۆیدمان نەدیوە، من شتێکیم خوێندبێتەوە خۆ چالاك هەر ناویشی نەبیستووە گەر لە ژیاندا دەبوو قەرزی هەزارم بۆ دەکرد و بۆ لێکدانەوەی ئەم خەونەی چالاك خۆم دەگەیاندە خزمەتی.

خەونەکە: *گەردەلوولێ هەڵی کرد قرچە قرچی خستە درەختەکانی سەر شەقامەکانەوە، گوڵی ناو باخچەکانی وەراند،ماڵەکان پەنجەرە و دەرگاکانیان کڵۆم دا، دەعبایەك لە قیر ڕەشتر هەموومانی خزانە ناو عەمارێکی ئاسنەوە، دایکم لە گەرمادا یەخەی خۆی دادڕی... مەمکەکانی کەوتنە دەشت، هەڵقرچابوون... تینووم بوو، مژم نا وە مەمکەکانیەوە هیچی تێدا نەبوو، دایکم فڕێیدامە دەرەوە، کابرا بە دایکم پێدەکەنی... کاتێ لە خەو هەڵسام لەشم زەنگۆڵ زەنگۆڵ ئارەقەی پیا دەهاتە خوارەوە، ئەوەبوو تۆلێفەکەت بەسەرما کێشا منیش توند خۆمم نووساند بەتۆوە.*

– چەند جارم پێ وتی ئێواران شتی چەور مەخۆ.

چیرۆکی سێیەم

هەردووکیان هێشتا حەپەساوی چاو زەقکردنەوە و جوێندانی ناشیرینی، کابرای (قشڵە) بوون، لە کەنار شەقامە گشتییەکە دانیشتبوون و چاوەڕوانی ئۆتۆمبێلیان دەکرد، زرمەی پێی دوو یاساوڵ سەرنجیانی ڕاکێشا. لە جگەرە تێکردن کەوتن، هەموو لەشیان بوو بە چاو، ترسی دونیاش لە ڕوومەتیاندا کۆ بووەوە. سەر و شایەتمانیان هێنا، کاتێ بەرەو

منارە عەبباسییەکە ڕۆیشتن. یەکێکیان بەباڵ چەند جارێ لە لەقلەقی سەر منارەکە کشی کرد، بەڵام ئەو زۆر بەدڵنیاییەوە لە سەر یەك پێ دەیڕوانییە دەشتە بەپیتەکەی گەرمیان، پەلهاویشتن و کشکردنیان هەڵی نەدەفڕاند، زرمەی تفەنگی یەکێکیان باڵی پێ دا بەیەکدا و ریقنەی سەر منارەکەش سوور هەڵگەڕا.

تەماشایەکی یەکتریان کرد، بێ دەنگ دەستیان کردەوە بەجگەرە تێکردن.

چیرۆکی چوارەم

. . . .

. . . .

. . . . . .

. . . .

. . .

.

ئاداری ١٩٧٤

کارەساتی قارەمانی ناو چیرۆکێ

کات یەك و نیوی پاش نیوەشەوە.

(ترم... ترم... رم...ترم) لە کتێبەکەی دەستی بووەوە، لەسەر گازەرای پشت لەسەر نوێنە سارد و چۆڵەکەی ڕاکشا، بنمیچەکە بووە شاشەیەکی سەرەوژێر، ڕووداوە ئاڵۆزەکانی ناو کتێبەکەی تەنیشتی لەسەر دووبارە دەکرایەوە، چیرۆکەکە لەسەر تەکنیکێکی نویێ و ئاڵۆز داڕێژرابوو، هونەرمەندی و توانای چیرۆك نووسەکە لەوەدابوو فراوانی دابووە بابەتێکی سادە:

لاوێك دوای سەدان شەونخوونی و ماندووبوون جۆرە وانە و نۆتەیەکی دانابوو بۆ منداڵانی دێیەکی نزیك، بەڵام ڕێی نادرێ.

(ترم.. ت.. رم .. رم) دەنگی ڕاژەنینی بێشکەی ژوورەکەی تەنیشتی لە درزی دیوارە شەقاربووەکەوە خۆی دەکرد بە ژوورەکەیدا، ڕووداوەکانی سەر بنمیچەکەی لێ لێڵ دەکرد، چەند جارێ لە هەڵوێستێکی ناسك و سەرنج ڕاکێشدا ڕووداوەکەی دەقرتاند هەستی، بوراق ئاسایی ماوە و جێگا دوورەکانی دەهێناوە یەك– ئەو جێگایانەی کە بەتاسەوە بوو بۆ بینینیان–. لە ماوەیەکی یەجگار کورتدا ڕووداوی مانگ و ساڵانی پێکەوە لە بنمیچەکە لە شوێن ڕووداوی چیرۆکەکە ڕیز دەکرد.... دەنگی لای لایە و ڕاژەنینی لانکەکەی ئەودیو، هەستی غەمگینی و بێ دەنگی لە یەکدابڕانی پێ دەبەخشی.

(ترم.... رم.. ئوووو. رم) بانگەوازێکی ئاڵۆز بوو پەردەی شەوی دەدڕی و مشتێ ئاونگی دەڕژاندە سەر قرچەی گەرمای دەروونی، دیمەن و ڕووداوەکانی ئەو شوێنانەی لەبەرچاو ڕیز دەکرد کە بەتاسەوەیە بۆی، ئەوەندەی نەدەما بەدەست بیانگرێ... شارە جوان و... دەرگا کۆنە بزمارڕێژەکەی حەوشە، کە لەسەر شێوەیەکی مشتێکی قوچاودا (خزیمێکی) پێوەیە. لە منداڵییدا کە دەرگای لێ دابخرایە بە چوکڵێك لە دەرگای دەدا (دایکی بەتاو دەهات و ئەم پێدەکەنی... دەرگا کرایەوە – هەمان جیرەی جارانی ماوە:– دایکی لەودیوەوە سەر دەردەهێنێ، واقی وڕ دەمێنێ.. ئەمە تۆی؟!! جانتاکەی فڕێ دەدا، ئەملاو ئەولای ماچ دەکا، مناڵە وردەکان دەیکەن بە هەڵڵا) جارێکی تر قارەمانی ناو کتێبەکەی تەنیشتی، بنمیچەکەی زەوت کرد، لە تەمەندا وانییە و کەچی ڕووی دەمی کردۆتە کۆمەڵەیەك و هەولی مەرگ دەدا سەری ڕەزامەندییان پێ بلەقێنێ:

– ئەوەی لە جانتاکەمایە بەری ڕەنجی سەدان ساڵەی ئێ....

– لێرەوە ڕێگەت نادەین... دواجاریش ئێمە لە کۆستێکی تردایین و کاتی جانتا و ناوەڕۆکی ناو جانتای تۆ نەهاتووە.

– مناڵەکان چاوەڕێن.. کە ڕێگام نادەن ئەمە وانەکان و ئەمەش نۆتەکە، دەبا یەکێکیان بیانبات.

(قارەمانێکی ڕاڕایە و خەریکە پاشگەز بێتەوە).

بەرد بارانێکی چڕ، تەپوتۆزی لەم لاو ئەولای ژێر پێی هەڵسان، سەر و مل و جانتاکەی دەستیان تۆزاوی کرد، وەڵامیان پێ نەدرایەوە هەرکەس لە ئاستی خۆیەوە پەنای بردە بەر تاشە بەردێك.

(ترم.. رم ئووو.. ترم) یەکەم شت سەرنجی ڕاکێشام ژووری تەنیشت دەرگاکە بوو.. چەند هەنگاوێك حەوشە گەورەکە باوەشی بۆ دەکاتەوە.. ڕەنگە ئێستا وەك خۆی نەمابێتەوە.... (پەری) گەورە بووە و پێویست بە دانەوین ناکا بۆ ماچکردنی...، یەکە یەکە ماچیان دەکات، دارە تووەکە کاتێ بەجێیهێشت دەستی لە پۆپەی دەدا و نەدەدا، ئێستا لق و پۆپی ڕۆیشتووە.. دار هەنارەکانیش هاتوونەتە بەر، خۆی ناگرێ تاو دەدا بۆ ژووری تەنیشت دەرگای حەوشە کە کتێبخانەکەی لێیە..

بنمیچەکە دەجوولێتەوە.. وا دیاربوو کتێب و وانەی ناو جانتاکەی دەستی خۆشتر دەوێ، بۆیە لە ئامێزی گرتبوو نووساندبوویە سنگییەوە، هەندێ جاریش زرمەی لێ هەڵئەستێنرا، ڕقێکی شاراوە دژ بەقارەمانی چیرۆکەکە دایگرت.

(ئەم گەمژەیە بۆ ڕاوەستاوە و مل نانێ لە چەمەکەی بەردەمی، یا خۆی دەگەیەنێ یاخود چەمەکە لرفی دەکات)، بەدەور خۆیا وەك تەشی دەسووڕایەوە، لەبەرخۆیەوە وەك بۆ جانتاکەی دەستی بدوێ:–

– دەتوانم خۆم لەم ئازارە نەدەم و یەك ڕاست مل نێم، بەڵام مەترسی وانە و نۆتەکانمە.

هەردوولا بەرد و وشەی ناشرینیان بەسەردا دەباران. لە کاتی پشوودانیشا بنێشتە خۆشەی دەم هەردوو لایان بوو...

(ترم.. رم.. رم) ئوو ڕۆڵە بنوو..

دانیشتوانی شار باسی گەڕانەوەی دەکەن.. مناڵە وردەکانی کۆڵانەکەیان نایناسنەوە..

(ماوەیەکی درێژە لێرەم سەرم لە خۆم سوڕدەمێنێ چۆن توانیم ئەم ماوە درێژە بەرمە سەر.. بێزار بووم لە خوێندنەوە.. دەنگوباسەکان کاسم دەکەن، دەمەوێ بەپێ خاوسی کۆڵانەکانت پەی کەم و.... جلەکانم.. دایکم ڕەنگە لە باوەشیان بنێ و بەسەریانا بگری، کورت بوونەتەوە... کتێبەکانم یەکە یەکە جێگاکانیانم دەزانی.. لەسەر کورسییەکەم دادەنیشم و یادی ڕۆژانی ئێرەم دەکەمەوە. پێکەنینێ گرتی....

ڕوخساری ژوورەکە وەك خۆی نەماوەتەوە، چی وەك خۆی ماوەتەوە؟ وێنەی ناو چوارچێوە زیوینەکە لابراوە لەبەر داپیرە بەسەزمانەکە،. هەستێکی غەمگینی قووڵ قووڵ دایگرت.

بنمیچەکە کەمێ لێڵ بووەوە. قارەمانەکە ڕووبەڕووی بەردهاوێژەکان بەپاڕانەوە دەچوو.. تەمێکی چڕ وا هێدی هێدی دایدەپۆشێ.. ترم.. دایکی دەست دەهێنێ و بەسەریا لای لایەکەی ئەودیو بۆ ئەم دەکرا و پێڵووی قورس و قورستر بوو.. ئاگای نەما..

نەیزانی چۆن برادەرەکانی گەیشتنە لای. ئەوەی بە هەل زانی کە هەموویان چیرۆکنووس بوون بەپەرۆشەوە ئەم پرسیارەی لێ کردن.

– ئەگەر ئێوە ئەو چیرۆکەتان بنووسیایە، پاڵەوانەکەتیان چۆن دەپەڕاندەوە.

لێکدانێکی توندی دەرگای ژوورەکەی نەیهێشت وەڵامەکان ببیسێ. کە ڕاپەڕی کات درەنگ بوو بەپەلە خۆی لەبەرکرد و بەرەو قوتابخانە کەوتە ڕێ.

ئاداری ١٩٧٤ دهۆك

ئەسپ

بینیم نەمناسییەوە، چاوەکانی دوو جۆگەلەی باریکیان هەڵبەستبوو ئاوی لووتیان ڕاپێچ دەدا و تێکەڵ بە لیکی لالغاوەی دەبوون، لەوێوە چۆڕاوگەی بەستبوو خوڕان خوڕان دەڕژایە سەر لم و زیخی توولە ڕێگاکە، توولە ڕێگاکەش لاولاو ئاسایی ئالابووە گەردن گردەکە و بۆ لووتکەی هەورازەکە دەکشا...

پەلی ڕاستی تا بگاتە ئەژنۆی خزابووە کۆنە کونێکەوە، ئەوی تری لە کاتی نووچدان و کەوتنیدا کەوتبووە ژێر قورسایی لەشی، بەلموزی لم و زیخەکەی تێکدەدا، هەر وەکو ڕۆژانی منالّی ئەلّقەمان بۆی بەست، بۆیمان ژەنی، بەیتمان پیادا هەڵدا، کە بەو جۆرە و لەم هەڵوێستەدا بینیم لاوانمەوە:

(کێ دەیوت لە نیوەی هەورازێکی ئاوادا لمۆزت لە قوڕ و لیتە دەنیشێ).

لە کاتی نۆماییەوە چەنەها بووکی پێ گوێزرایەوە و دەیەها شایی و داوەتی پێ گەرم کرا، چەند جارێکیش تالانیان پێ گێڕابووەوە، کەس مابوو ناوبانگی ئەسپە شێی نەبیستبێ؟. کە زینی سوورمەچن و ئاوزەنگی وەستا (زەڵەو) و هەگبەی سوارانەی گوڵەنگداری دەخرایە سەر، سوارم گەرەك بوو تێی خوڕێ– لە سوار زۆرتر چی هەبوو؟!. بەلام ئێستاش تووشی سواری خۆی نەهات. هەر ئەوەندە جڵەوی بۆ شۆڕ بکرایە دەکەوتە قەڵەمباز و سمکۆڵ و حیلەی تەسی بەئەسپی خەڵکی دەدا و لەو ناوەدا هەر خۆی بوو.

ئێمەی منالانی دێ لە کولەکەی ڕوحی خۆمان پتر خۆشمان دەویست، هەر چەندە بەناو ئەسپی (مام عەبدل) بوو، بە هی خۆمانمان دەزانی، بۆیە لە پاوەنی هەموو لایەکمان دەبەسترایەوە، تەنیا پاوەنی ئاغا دێی لێ قەدەغە بوو، کەچی بەهاران و زۆربەی ڕۆژانی هەینی بۆ میوانە پۆشتەکانی زین دەکرا، نێچیریان پێ دەکوشت و خەمی فەزگانییان پێ دەڕەوانەوە.

ئەسپە شێ کە جڵەوی دەکەوتە دەستیان هەروەك بزانێ• (سواری) ئەم نین و بۆ ئەوە ناشێن جڵەوی بگرنە دەست، پاشە و پاش دەگەڕایەوە و لەشی خۆی دەگەزی، سمکۆلانی دەکرد. ئیتر نامەردانە سێ و دووی لێ نەدەکرا دەدرایە بەر قامچی دەستیان، ئێمەش لێوی خۆمان دەکرۆشت و لە حەژمەتا لاتەڕافی خۆمانمان هەڵدەگلۆفت.

مقۆ مقۆ کەوتە ناو دێوە.

– جارێکی تر نایبینینەوە.

– ئەسپ بوو بە شەرت.

– ئەگەر ئێمە خاوەنی نەبووینایە.

– ئاگرێ بوو خۆی سووتان.

– دەستمان بۆ دەممان نابررێ

– باوکم لە سەری گلا و مرد.

– خالۆیەکی منیش.

– جوانەمەرگەی برام بۆ نالێی؟.

– کەچی هەر خۆشتانیش دەوێ؟!!.

– خۆشمان ئەویست.

– (هەر کە یەکێ لە دێیەکەماندا دەمرێ، دەمرم و زیندوو دەبمەوە، کە ماڵێکی تیا کۆچ دەکا پارچەیە لە جگەرم لەگەڵ خۆیدا دەبا، لەو کاتەشەوە ئەسپەکە ڕۆیشتووە جگەرم بووەتە ناو سکی ماسی).

ئەوەی لە گشتیان زۆرتر بۆ ئەسپەکە چرووسکابووەوە، مقۆ مقۆی هەموویانی پێچایەوە و کردی بە گەروویاندا، تاکو زیاتر ببرژێن، کاتێ کە وتی:

– براوە بۆ ڕایسز بیبرنەوە.

– بەر لەوەی بیبەن (ماینە) سپی خۆمانم لێ چاك کرد.

– هە، هە بەر لە بردنی خەسانبوویان.

– نەخەسابوو.

– خەسابوو.

– نەخە...

– خە ....

یەك دووجار وەك وێنەگرێك بەدەوریا خولامەوە، لە هەموو لایەکەوە تەماشام کرد ... بەرەو دێکە بە هەورازەکەدا گلامەوە ...

تشرینی یەکەم ١٩٧٥ دهۆك

هەیاس

دایکی ئاوات لە پشتیانەوە ڕاوەستاوە، قورگی گریان گرتوویەتی، لەشی توانای نوشتانەوەی نییە و زمان لە دەمیا لاڵە.

ئەمانیش سەریان بەیەکا کردووە، لە تێکەڵبوونی پرچیانا پاشماوەی شەوی ماندوو و بەرەبەیان دەبینرێ... پەنجەکانیان وەك کرم دەجووڵێنەوە، لە وردە شووشە گوڵ دروست دەکەن، دەیەها وردە کونیش هەندێکیان خواروخێچ، هەندێك ڕێك، بەتەنیشت یەکەوە، بەسەریەکەوە لە پاڵ گردەکەدا هەڵکۆڵراوە. چەند کونێك و پەرژینێکیان لە خۆڵ بۆ کێشا، تێکیان دایەوە، وردە بەردیان دانا، دیوارێکیان دروست کرد لە ئەستووری پەنجەکانیان، ڕووخانیانەوە، لە دواییدا گەڵای گولیلکە سوورەیان، ڕیزکرد. نەدەبوو لەمە زیاتر ڕاوەستێ، چاوی نووقان، هێزی دایە بەرخۆی بەئاستەم داچەمی و مەچەکی (ئاواتی) گرت، دەمیشی برد ماچێك و پاشماوەی فرمێسکێکی لەسەر گۆنای (هەیاس) بەجێهێشت و بەرەو قەرەباڵغەکەی بەردەم کوختەکەیان پەلکێشی کرد.

هەمووجارێ لەسەر کانی پاین گردەکەدا یەکیان دەگرت، لەوێشەوە بۆ جێگای یارییەکانیان دەچوون.

دوێنێ، (هەیاس) پێش هەموویان گەیشتە سەر کانییەکە لەسەر تاوێرێك دانیشت و هەردوو پێی خستە ناو کانییەکەوە، ساردی ئاوەکە مووچڕکێك و بزەیە خۆشی پێ بەخشی.

سەری بەرزکردەوە و بەتوولە ڕێگاکەدا چاوی هەڵخست کەسی نەدی، چاوی بڕییە پێی خۆی.. کەمێ ڕاما، بلەز پێی هەڵکێشا و دەسێکی پیادا هێنا، سەری سوڕما:

لە ناو ئاوەکە گێڕ دەبن!!، کە هاتن ئەڵێم هەموومان پێمان شکاوە، کە پێکەنین پێیان دەڵێم: دە وەرن تەماشاکەن

لە هەردوو لاوە بەچنگ خۆڵ و وردەچەوی دەهاوێشتە ناو کانییەکە، بەمە حەز و ئارەزووی منداڵیی پێ دادەمرکان. لەپڕ دەستی بە گران بۆ گوێزرایەوە، ئاوڕی دایەوە، قەوانێکی ژەنگدار لەگەڵ هەندێ وردە چەودا غلایە ناو کانێکەوە. خەریکی شوشتنی بوو، ئاوات بەسەر سەریەوە بە هەناسەبڕکێ وەستابوو.

– هەیاس ئەوە قەوانەکەی منە؟.

– نەوەڵڵا. من ئێستا دۆزیمەوە!.

– کوا بزانم؟ .... نەء ، ئەوەی من گەورەترە.

لە تەنیشتییەوە دانیشت، وەکو ئەو پێی درێژ کرد، ساردی ئاوەکە هەناسەیە قووڵی پێ هەڵکێشا، بەجووتە تریقانەوە.

– ئاوات، بڕوانە هەردووکمان پێمان شکاوە!!.

ئاوات بێ ئەوەی تەماشای پێی بکات، گورج هەڵی کێشا و دەستێکی پیادا هێنا، سەر گۆناکانی سوور هەڵگەڕاو دووبارە بەئاستەم بۆ ناو ئاوەکە درێژی کردەوە.

– دەتۆ تەماشاکە.

– های .. لەبەرچاومان وا دیارە ئەگینا نەشکاوە.

چاویان بڕییە یەکتر، بێ ئەوەی بدوێن لە یەك گەیشتن کە کاتی یاریکردنە، بەڵام هەڵنەسان.

هەیاس چۆلەکەی سەرئاو ئاسایی سەری بەرز کردەوە و ڕوانییە توولە ڕێگاکە.

– با (هەتاڤ) بێ.

– ئای .. هەتاڤ ڕۆۆ ۆ ی.

لە پاڵ گردەکە وەك ڕۆژانی تر وردە چەو و پارچە شووشە و سەحسی و قەوانە کۆنیان کردبووە کەرەستەی ناو ماڵۆچکە خنجیلانەکانیان، بەردەوامیش ژمارەی کونی لاپاڵ گردەکە لە زیادبوونا بوو.

(هەیاس) دەستی بردە وردە چەو و پارچە شووشەکانی (هەتاڤ) بماڵێتە ناو ئەوانەی خۆیەوە.

– نەکەی هەیاس، کوڕە گوناحە.

– تۆ ناڵێی ڕۆیی؟!.

– دێت......

بۆ ماوەیەك پەنجەکانیان لە شووشە گوڵیان دروست کرد، نە کونیان هەڵکۆڵا.

خۆر چووبووە زەردە بەپرتاو وەك دوو چۆلەکە بەرەو کوختەکانیان گلان.

هەیاس چاوی لە ئاوات و دایکی نەترووکان تا لە ناو قەڵەباڵغەکەدا ونیانی کرد.. ویستی هەموو پارچە شووشەکان لە بەردەم خۆی کۆبکاتەوە، قسەکانی ئاواتی هاتەوە بیر (نەکەی هەیاس گوناحە... دێتەوە).

بەتەنیا وەرس بوو.. سیبەری گردەکە هاتبووە یەك. هەستایە پێ... تۆزێ ڕاما... هەندێ وردە خۆڵی پڕژانە سەر پارچە شووشە و بەردەکاندا، لە یەك دوو شوێنەوە لەپی خستە سەر خۆڵەکە تاکو کەس لاقەی نەکات.

ملی لار گرت و بەرەو کوختەکان کەوتەڕێ.

نیسانی ١٩٧٦ دهۆك

تابلۆیەکی سوریالی

بەرە بەرە ئاگای هاتەوەبەر بەڵام پێڵووی چاوی بۆ هەڵنەدەبڕا.. هەرچۆنێك بوو درزێکی تێ کەوت.. تەمەکە هێشتا نەڕەوابووەوە.

هەندێکیان پاڵە پەستۆکەیان بە هەل زانی. خۆیان نووسانە سمتی ئافرەتەکانی تەنیشتیانەوە، شۆفێرەکەش لەگەڵ مەردمەکانی ڕیزی پێشەوەدا، لەسەر کرێی ڕێگە مشتومڕی بوو، ئاگایان لە: وشیاربە و لەسەرخۆبەی ئەوانەی دواوە نەبوو

... هەژانێك لەترێك. دووان بەرەو کۆرە شیوێکی قەراغ ڕێگاکە گلا... نەفەرەکان لەشیان لە شوێنیێ زیاترەوە هێڵی سووری هەڵخست... چاوی بڕییە ئاوێنە بچکۆلەکەی بەردەم شوفێرەکە، دەیان وردە درزی تێ کەوتبوو، ڕووی خوێناوی شۆفێرەکەی لە شێوەی تابلۆیەکی سوریالیدا دەنواند، بەرە بەرە، تەمێکی خەست بەرچاوی گرت و ئاگای لە خۆی نەما.

لە ناو تەمەکەدا چەند تارماییيەکی بینی، لە تەنیشتییەوە ڕاوەستاون، ئەو وزەیەی لە مێشکیدا مابوو نەیتوانی کات و جێگاکەی بۆ دیاری بکات، ئازار کەوتە مۆرانە، زیاتر بەئاگای دەهێنا.. درزەکە پێوەدرا، جارێکی کە بۆ چەند ئانێك پێڵووی لە یەك ترازا.

قاوشێکی درێژ لە شێوەی گۆڕێکی نائاسایی، مەردمە ڕاکشاوەکانی ئەمبەر و ئەوبەریشی مردووەکانی ناو ئەم گۆڕە بوون. بەدرێژی ئەم بیرکردنەوەیەی ئازارەکەی فەرامۆش بوو... باریکە ئازارێك پێڵووی پێ خستەوە سەر یەك.. نەخۆشخانە... نەخۆشخانە... نەخۆش.. لە ناو تاریکستانی ئەو دیو پێڵووی چاویدا، ئۆتۆمبێلێك، چەند ڕوویەك گومان لە ناسینیان دەکا، لەگەڵ تابلۆی ناو ئاوێنە درز بردووەکەدا بەیەکدا هاتن... تێکەڵاو بوون، کەوتنە سووڕ خواردن، بوونە بازنەیەك و خێراتر کەوتنە گڕ، تا لە ناو تاریکاییيەکەدا سڕایەوە. بۆ ماوەیەك و جارێکی تر هۆش ترمۆمەتری لێژ بۆوە.

دەنگە دەنگی تارماییيەکانی ژوور سەری وەك لە ناو بیرێکی قووڵەوە بکەوێتە بەر گوێی تەنیا لە مەیانی گەیشت.

– چارەکردنی ئاسان دەبوو، ئەگەر بهاتایە هەندێ ئامێری پێویست لەبەردەست هەبوایە.

ئەم جارەیان کە چاوی هەڵبڕی تەمەکە لە ڕەوانەوەدا بوو، بەڵام یەشتا سەرەتای باسەکەی بۆ نەدەگیرا.

هاوار و ناڵەی پیرەژنەکەی بەرامبەری، زیاتر وریای کردەوە و خستییە سەر سەرەتای مەسەلەکە:

– ڕۆڵە مەڕۆ.

– دایە جانتاکەم!.

– ڕۆڵە، مەڕۆ دەترسم ....

(بریا پێم نەدەوت، ئیر نایبرێتەوە)

– زۆرم پێ ناچێ و.. دواجاریش ....

گەیشتمە وێستگاکە، لە دڵی خۆمەوە کەوتمە سەرزەنشتکردنی خۆم کە دواکەوتووم. جێ نییە پێی لەسەر دانێی، هەندێك وەك بۆ سەفەری هات و نەهات بڕوا وابوون، هەندێك چاویان زەق بڕیبووە ڕێگاکە و لێویان نابووە سەر یەك، لە ڕوویاندا ترس و خۆشیت بەدی دەکرد، هی واشیان تیا بوو دەتگوت بۆ مزگەوت دەڕوا، لەو کاتەشدا وشکە سەرما هەڵی کردبوو، هەندێك لە ترسی سەرماکەدا خۆی خزانبووە نێوان حەشاماتەکەوە.

بەپەلە حەشاماتەکە تەپایە ژوورەوە، بووە پاڵەپەستۆ، ئەوەی ئافرەتێکی لە نزیکەوە بوو خۆی پێوە لکان، هەندێ جار چەند دەسێکیان لە ناو گیرفانەکاندا گرت. ئەوەی زۆر سەیر بوو نە خاوەن گیرفان نە خودان دەستەکان ورتەیان لێوە نەدەهات و لە چاو لێ مۆڕکردنێك بەولاوە هیچی تریان بەیەك نەدەوت.

وشیار بە گیانە.

– لەسەر خۆت باوکم لەسەر خۆت.

شوفێرەکە و مەردمەکانی تەنیشتی، دوای مشتومڕێکی گەرم، بۆ ماوەیەك کەوتنە چپە چپ.. یەکێکیان شووشەیەکی لە باخەڵدا دەرهێنا، نایە سەرەوە، شووشەکە ئەم دەست و ئەو دەستی پێ کرا تاکو گەیشتە شوفێرەکە، پاشماوەکەی هەڵدا و، شووشەکەی توند هەڵدا. یەك دوو جار نەفەرەکانی ڕیزی دواوە (وشیار بە باوکم)یان دا بە گوێی شوفێرەکەدا، هەندێکمان هەستمان بەوە کرد: ئەو ڕێگایە نییە کە دەبێ پیادا بڕۆین.

– ڕەنگە نیازی قەدبڕ بێ و دەیەوێ زوو بگەین بەر لەوەی تاریکایی دابێ.

دەنگەکەی دواوە جارێکی تر بەرز بووەوە.

– لەسەرخۆت باوکم لەسەرخۆت!

– کە دەزانی تاریکیت بەسەردا دێ بۆ لایتەکانت چاك ناکەی؟ !!.

– شارەزایە لێی مەترسە.

یەك دوو ئەفەنی سەریان شۆڕکردبووە سەر کتێبەکانی باوەشیان، هەندێ جار دەکەوتنە دەمەتەقێیەکی گەرم، زۆری پێ دەچوو خامۆش دەبوونەوە.

ئۆتۆمبیلەکە زۆری بڕی، لەپڕ زریکەیەك هەڵسا، نەفەرەکان لەترێکیان دا باشتر نووسان بەیەکترەوە، هەلێکی چاکیش بوو بۆ هەندێ دەست بخزێتە گیرفانەکانەوە.. گرم.. بم.. کەوتینە سەریەك، نووزە و ناڵە و هاوار بەرز بووەوە.. هێڵی سوور لە سەر و لەشی نەفەرەکانەوە کشا، ئاوێنەکە بووە تابلۆیەکی سوریالی... بەرچاوم لێڵ بوو، دواجاریش تومەز ئاگام لە خۆم نەماوە.

سستەرەکان چەند نەخۆشێکیان خستە سەر عارەبانەکانی دەستیان بەناڵە و ئای و ئۆف بۆ قاوشەکانی تر گوێزرانەوە. تا دەهات باشتر ئاگای بەبەرا دەهات و وشیارتر دەبووەوە. قاوشەکە دوو سێ کەسی تێدا مایەوە. بەئەسپایی لە قاوشەکە بەگەڵاوگەڵ ناو خوای لێ هێنا. ناو گەڵی بووبووە پەڕۆی بەردەست دۆمێکی شارەزا. هەرچۆنی بوو خۆی گەیاندە شەقامەکە. تاکسییەك بۆی هێواش کردەوە (بڕیارم داوە سواری ئەم جۆرە ئۆتۆمبێلانە نەبم)

تاکسییەکی تر بۆی وەستا، ئەم گوێی پێ نەدا، تفێکی لێ کرد و تێی تەقان.

شەقامەکە، کپ و خامۆش بوو، پەلەی بوو بگاتە ماڵەوە، بەرلەوەی لە دەرگا بدا، چووە ژوورەوە، دایکی بەرەو پیری هات، باوەشی پێداکرد، دایە پرمەی گریان

– بیرت دەکەم دایە، بیرت دەکەم

تەمووزی ١٩٧٦دهۆك

كە بێ دەنگی هێرش دەبا

(ئەم خووە کە یەخانگیری بووم و پێی ڕاهاتووم زۆر لەسەرم دەکەوێت.. نازانم چۆن وا بووە بە پارچەیەك لێم؟!!

بەڵام هۆکانیم لێ ون نابێ ئەندامەکانی لەشم وا بەرەبەرە پەکیان دەکەوێت، دوێنێ (عەلی) هاوڕێم پێی وتم:

– خەڵکەکە سەریان سوڕماوە، بۆ وا لە خۆت دەکەیت؟

وەڵامم نەدایەوە ماوەیەکی درێژە زبانم تەنیا پاروو ئەمدیو ئەودیو دەکات، هەنگاوەکانم سست بوون، گوێم ئاخنیوە، کە بەڕێوەش دەڕۆم تەنیا دەڕوانمە بەرپێم، لە ژوورەکەمەوە بۆ ئێرە و لێرە بۆ ژوورەکەم ڕاستە پێ دەوەستم، بەهەموو لایەکمدا دەڕوانم قەرایی نابینم. خوویەکی پووچە، دەترسم لە منەوە بۆ مناڵەکانم بمێنێتەوە، لەمەیان دڵنیام ڕۆژی هەزار و یەك پرسیارم لێ دەکەن هەر بۆیەش دێمە ئێرە، بێ دەنگییەکەم لێ تێك نەدەن، هەندێ جار هەڵبژاردنی شوێنێکی تایبەتی دەبێتە خوو.

بێ دەنگییەکی بەلەزەتە. کاتێ بەرەو ئێرە دەهاتم وا هاتە پێش چاوم خەڵکەکەش هەندێکیان خووەکەی منیان گرتووە. چی دەبوو گەر دەنگ نەبوایە؟!! بەگوێرەی زانیاری تازە مرۆڤی داهاتوو کەم دەدوێ زۆر بیردەکاتەوە مناڵەکانی من لە لایەن خۆیانەوە ئەم بۆچوونەیان بەدرۆ خستۆتەوە. بێ دەنگییەکی بەلەزەتە. بەم ڕستەیەی خۆم گاڵتەم دێ. هەر بۆ خۆ خلافاندن هەوڵ دەدەم چەند ڕستەیەك لەم بابەتە لەبەر خۆمەوە بڵێمەوە. بەڵام جارێکی تر کە دەشتە چۆڵ و بەرینەکە دەبینم وەك شملی شەر دەمخاتە نێو بەراوردە سەیرەکەوە.

چەند شەوێك لەمەوبەر تا حەبێکی خەوم قووت نەدا سەرم بۆ نەخرایە سەر سەرین، لەو کاتەوە ئەم خووە یەخانگیرم بووە زۆربەی شەوانم لەگەڵیا واڵاوردمە:

خۆمم بە بچووك دێتە بەرچاو بەقەدەر خاڵێك کەمتر، شوێن نووکە دەرزییەك لە ئاست ئەم چۆڵە بەرینەدا. دەچمە سەر تاشە بەردێك دەیەها تەپۆڵکەی تر دەردەکەون. دەشتاییەکەش بەرین و فراوانتر دەچمە سەر گردێك، یەکێکی بەرزتر، هەر سفرەکە و نووکە دەرزییەکەم، دەگەڕێمەوە جێگاکەی خۆم بەخەیاڵ مرۆڤێك، هەندێ جار خۆم فڕێ دەدەمە ناو بیابانێکەوە لە لووتکەیەکی هەزار بەهەزار دای دەنێم لەسەر مانگەوە تێی

دەڕوانم، حەز ناکەم زۆر لەسەری بڕۆم. ئا.. ڕستەکان. بۆ ماوەیەك هیچم بۆ نایەت وا مێشکیشم بەرەو پەککەوتن دەڕوا.

ئێ... ئا. بێ دەنگی ڕەشبەڵەکی سازداوە. ڕووبارەکەی تەنیشتم ... ئێ باشە بەردەوام بە، وەك ڕاوەستابێ. وایە مات و بێ دەنگ دەکشێ، نە لەرەیەك نە شەپۆڵێك. باوە ئەم شەپۆلانە چین؟ دەستم دەخستە سەر شانی و دەمڕوانییە ڕووبارەکە. کوڕە شرینەکەم منیش نازانم دەڵێن لە بنەوە ماسییەك ماسییەکی تر هەڵدەلووشێ، پێی ناخۆشە بەڵکو جارێکی تر لە دەمیەوە دەری بکات شەپۆل دەدا، ئەو خەریکی کارژۆڵەکان دەبوو منیش چاوەڕێی ئەوە دەبووم وردە شەپۆڵەکان ماسییەکم بۆ بهاون. جار جار بریقەی ژێر سکی ماسییەکم دەدی پڕ بەو ناوە دەتریقامەوە.

ڕستەیەکی تر. تا گیا زەرد هەڵگەڕاوەکانی ڕۆخی ڕووبارەکەش لە جووڵە کەوتوون، لە ناو بێ دەنگیدا ڕواون، کە پێ دەخەمە سەریان بێ دەنگ سەریان دادەنوێنن. من و ئەم گیایانە لە بێ دەنگیدا یەك دەگرینەوە. ئەو شەوە کچە باریکەڵەکە دوای دوو سەعات قسەکردن کە دەستی درێژ کرد خواحافیزیم لێ بکات پێی وتم:

– من حەز لە مرۆڤی هێمن و بێ دەنگ دەکەم.. من و تۆ لە بێ دەنگیدا یەك دەگرینەوە.

ڕستەیەکی تر .. ڕووی ئاوەکە و ملەکان زەردەی خۆریاندا لە خۆیان. درەنگە.. ڕەنگە.. درەنگ، هێز دەدەمە خۆم هەستم ناتوانم، ئەندامەکانی لەشم خەریکن لێم یاخی دەبن، پێم بۆ هەڵناکێشرێ، هێز دەدەمە خۆم و ناجووڵێمەوە. دەترسم..

... بۆ وا لە خۆت دەکەی، خەڵکەکە سەریان سوڕدەمێنێ.

.. هەموو جارێ پێم دەگات وام پێ دەڵێ.. جارێکیان شتێکی تریشی وت:

(ڕەنگە بەجۆرێکی تر لە قەڵەم بدرێ) ڕەنگە درەنگە. ڕەنگە، باشە چاکتر وانییە؟؟. کابرا زەعیفەکەی مەیخانەکە هەندێ شەو کە دەچم لە سووچێکەوە بەتەنیا و بێ دەنگ تا درەنگە شەوێ بە شووشەکەی بەردەمیا دەڕوانێ. من دەڵێم باش دەکا، لەوانە باشترە کە لەسەرمێزی ویسکی دەیانەوێ.....

... لە کوێوە با بێ... لە کاتی گەڕانەوەمدا بۆ ژوورەکەم هەست دەکەم ئاوڕم لێ دەدەنەوە. بڵقە بڵقێ دەبیستم ئاوڕ دەدەمەوە. بڵقێك بەسەر ئاوەکەوە سەمای دەکرد، بزانە چی مێروویەك دروستی کردووە زۆری نەبرد فس بووەوە. درەنگە.. کوڕی دایکی نەکەی درەنگ وەخت لەسەر ڕووبارەکە بمێنیتەوە جنۆکە مەغریبان گەشت دەکەن.

هێز دەدەمە خۆم، هەڵدەستم، سفرەکە و نووکە دەرزییەکەم هەمدیسان خەریکن.. سەر ڕادەوەشێنم، دەکەومە ڕێ، ترسێك دامدەگرێ. لەو کاتەوە (علی) پێی وتووم: ڕەنگە بەجۆرێکی تر لە قەڵەمی بدەن، وای دادەنێم لە پڕ دەستێك قوڵم بگرێ. ئاوڕ دەدەمەوە. بەڵام ئەوجاش من هەر بێ دەنگ دەبم. بێ دەنگییەکەم دەیشڵەژێنێ لێوی دەکەوێتە تەتەڵەکردن. لە قینا سوور هەڵدەگەڕێ. پێشم کەوە. من هەر بێ دەنگ دەبم. پەنجەکانی لە ماسوولکەی قوڵم گیر دەکات. ئازارم دەدا. تا دێ زیاتر قوڵم دەگوشێ. ئەو شەوە کچە باریکەڵەکە دەستی درێژکرد خواحافیزیم لێ بکا تا هێزم تیابوو پەنجە نەرمەکانیم گوشی. من پێی ناڵێم ئەو زیاتر پەنجەکانی لە قوڵم گیر دەکات. دەتوانم بە دوو وشە ڕازی بکەم و دەستی پێ شل بکەمەوە... چەکی دەستم وشەیە، هەر ئەوەندە دەرگام بۆ کرایەوە بکەومە گفت، بەئارەزووی خۆم تۆڕی خۆم دەهاوم، چەنەها ئافرەتی لە ئاسن ڕەقترم هەر بە وشە نەرم کردووە...

ئەوەم لە ڕۆمانێکدا خوێندەوە، کاتی خۆی گاڵتە و بەخیلیم بەقارەمانی ناو ڕۆمانەکە دەبرد.. بەئەنقەست دەیەوێ بەشوێنە قەرەباڵغەکاندا بمبا.. کەس متەقێ ناکا؟!!. چی دەبێ گەر دەنگ نەئەما؟. شتێکی سەیر دەبوو لە پێشەوە دەچمە ژوورێکی تەنگەوە. وا دەردەکەوێ چاوەڕێی منیانە!!، هەرچی دەڵێن من هەر بێ دەنگ دەبم، بە یاساوڵەکە دەڵین: هەرکەسێ بێ دەنگە بیانهێنە. ژوورەکەم دەکەمەوە، دیسان کردیانە هەڵڵا، پرسیار دەست پێدەکات، واچاکترە هەندێ جار شەوانیش نەیەمەوە، گلۆپەکە هەڵدەکەم، بێ ئەوەی خۆم داکەنم لێفەکە دەدەم بەسەرما.

یاساوڵەکە دەگەڕێتەوە: قوربان هەموویان بێ دەنگن.

هەموویان بێنە.

لە حرسانا سوور هەڵدەگەڕێن. شێتگیر دەبن، دێنەوە وێزەمان، یاساوڵەکە بەپەلە دێتە ژوورەوە، شڵەژاوە. قوربان هات. چی هات؟!. بێ دەنگی. لەم کاتەدا زریکەیەك دێتە گوێ. دەچمە سەر مێزەکان. کاغەزەکانی بەردەم یەکێکیان دەخوێنمەوە، سەرم سووڕدەمێنێ.. ئەمە.. ئـ.. ئەوەی بیرم لێ دەکردەوە لای ئەمانە!!!.

کە لە ژوورە تەنگەکە دەرچووم، منداڵەکان جاران ئاسایی خۆم دەتریقانەوە. چێشتەنگاوێکی درەنگ لە خەو هەستام، خۆم ئامادەکرد بەرەو لای ڕووبارەکە.

ئاداری ١٩٧٦ دهۆك